

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

Т. В. Яковенко
С. М. Вакуленко

СТАТИСТИКА
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

Харків – 2021

УДК 311.1
Я 47

Рецензенти:

В. М. Соболев – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;
О. І. Кущенко – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 2 від 18 грудня 2020 року)*

Яковенко Т. В.

Я 47   Статистика : навчально-методичний комплекс / Т. В. Яковенко, С. М. Вакуленко. –
Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2021. – 44 с.

Видання містить авторську програму, плани семінарських занять, завдання для підсумкового й поточного контролю, список джерел з навчальної дисципліни «Статистика» для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота» освітньої програми «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Призначене для вдосконалення методичного забезпечення цієї дисципліни.

УДК 311.1

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2021
© Яковенко Т. В., Вакуленко С. М., 2021
© Дончик І. М., макет обкладинки, 2021

Навчальне видання

Яковенко Тетяна Володимирівна
Вакуленко Світлана Миколаївна

СТАТИСТИКА

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

Коректор *Б. О. Хільська*
Комп'ютерне верстання *Н. О. Ваніна*
Макет обкладинки *І. М. Дончик*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 4,4. Наклад 100 пр. Зам. № 354/2020.

Видавець і виготовлювач
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна
Тел. 705-24-32

ЗМІСТ

Передмова	4
Форми навчальної діяльності.....	6
Тематичний план курсу	8
Програма курсу	9
Плани семінарських занять	14
Завдання для поточного контролю.....	32
Питання до екзамену.....	39
Список літератури.....	42

ПЕРЕДМОВА

В дослідженнях суспільних явищ застосовується діалектичний метод пізнання, відповідно до якого всі явища вивчаються в процесі розвитку. В процесі розвитку, поряд із кількісними змінами, в досліджуваних явищах відбуваються фундаментальні якісні зміни. Тому необхідно володіти методами, що дають змогу вивчати кількісні зміни в явищах, оцінювати суттєвість чи несуттєвість розбіжностей, що спостерігаються, вміти помічати, коли кількісні зміни перетворюються на якісні. Саме тому навчальна дисципліна “Статистика” посідає важливе місце в системі підготовки студентів зі спеціальності “Соціальна робота”.

Запропонована логіка викладення матеріалу обумовлена тим, що студенти, розпочинаючи вивчення курсу “Статистика”, не володіють базовими знаннями з теорії статистики, тому, на нашу думку, доцільно почати вивчення курсу з її основ, а потім перейти до особливостей застосування статистичних методів для аналізу процесів, що відбуваються в соціальній сфері.

Завдання цієї навчально-методичної розробки полягає в тому, щоб допомогти студентам оволодіти необхідним комплексом статистичних методів, що можуть бути використані під час вивчення соціальних явищ і процесів сучасного суспільства.

Мета викладання навчальної дисципліни – розкрити сутність статистичної методології та методів статистичних розрахунків, що використовуються у практиці соціологічної діяльності під час вивчення соціальних явищ і процесів; сформулювати у студентів базові компетентності, які дозволять їм з урахуванням сучасного стану соціальної статистики застосовувати статистичну інформацію для соціологічного вивчення різних сфер суспільного життя.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- 1) надати студентам базові знання щодо формування інформаційної бази дослідження;
- 2) навчити студентів розуміти та використовувати базові статистичні показники;
- 3) навчити студентів методам узагальнення та аналізу даних, розраховувати статистичні показники;
- 4) навчити студентів методам вимірювання інтенсивності та тенденцій розвитку соціально-економічних явищ і процесів;
- 5) навчити студентів основам застосування вибіркового методу в практиці соціологічних досліджень;
- 6) надати студентам базові уявлення про сучасний стан і перспективи розвитку соціальної статистики;

7) навчити студентів застосовувати статистичну інформацію для аналізу процесів, що відбуваються в соціальній сфері суспільства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні набути таких компетентностей і демонструвати такі результати навчання.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Заплановані результати навчання:

- вміти здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами;
- вміти ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;
- вміти використовувати спеціалізоване програмне забезпечення під час розв'язання професійних завдань;
- вміти використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички під час надання соціальної допомоги;
- вміти конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

ФОРМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На семінарських заняттях студентам пропонується активність у формі:

1) виконання тестових завдань; 2) розв'язання задач.

Критерії оцінювання виконання тестових завдань:

За кожен правильну відповідь студент/студентка отримують **1 бал**.

Критерії оцінювання розв'язання задач:

3 бали – студент/студентка надали послідовну, логічну, обґрунтовану правильну відповідь; продемонстрували вміння формулювати висновки;

2 бали – студент/студентка надали спрощену й неповну відповідь; частково продемонстрували вміння формулювати висновки;

1 бал – студент/студентка надали спрощену й неповну відповідь, припустившись помилок; продемонстрували невміння формулювати висновки.

Контрольні роботи, передбачені навчальним планом

Контрольна робота № 1. Містить чотири завдання. Два з них передбачають відповіді на відкриті питання, ще два – розв'язання задач. Виконання завдань контрольної роботи оцінюється в цілому за **15-бальною шкалою**. Відповіді на відкриті питання контрольної роботи оцінюються з огляду на такі критерії:

4–5 балів – студент/студентка надали повну, послідовну, логічну відповідь без помилок; продемонстрували здатність до систематизації, узагальнення та аналізу інформації, до вільного формулювання аргументованих висновків; вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

2–3 бали – студент/студентка надали повну, послідовну, логічну відповідь; продемонстрували здатність до систематизації, узагальнення та аналізу інформації, до вільного формулювання аргументованих висновків; припустилися незначних помилок, що не вплинули в цілому на загальне вирішення завдань.

0–1 балів – студент/студентка надали спрощену й неповну відповідь, коли завдання здебільшого виконані, але студент/студентка не володіють глибоко матеріалом, його/її знання мають розрізнений характер; продемонстрували здатність до систематизації й узагальнення інформації, але, в той же час, неспроможність її аналізувати й формулювати аргументовані висновки; припустилися суттєвих помилок, що вплинули на загальне вирішення завдань.

Розв'язання задач оцінюється з огляду на такі критерії:

3 бали – студент/студентка надали послідовну, логічну, обґрунтовану правильну відповідь; продемонстрували вміння формулювати висновки;

2 бали – студент/студентка надали спрощену й неповну відповідь; частково продемонстрували вміння формулювати висновки;

1 бал – студент/студентка надали спрощену й неповну відповідь, припустившись помилок; продемонстрували невміння формулювати висновки.

Контрольна робота № 2. Завдання до контрольної роботи передбачають розв’язання трьох задач, кожна з яких оцінюється в 5 балів, тобто максимальна кількість балів, яку можуть набрати студенти за виконання цієї роботи, складає 15 балів.

Розв’язання задач оцінюється із огляду на такі критерії:

4–5 балів – студент/студентка надали послідовну, логічну, обґрунтовану правильну відповідь; продемонстрували вміння формулювати висновки;

3–4 бали – студент/студентка надали спрощену й неповну відповідь; частково продемонстрували вміння формулювати висновки;

1–2 бали – студент/студентка надали спрощену й неповну відповідь, припустившись помилок; продемонстрували невміння формулювати висновки.

Екзаменаційна робота. Робота оцінюється за **40-бальною шкалою**. Виконання екзаменаційної роботи передбачає виконання тестового завдання з першої частини курсу (5 балів), розв’язання задачі з першої частини курсу (15 балів), виконання тестових завдань з другої частини курсу (15 балів), розв’язання задачі з другої частини курсу (5 балів).

Критерії оцінювання завдання № 1. За правильну відповідь на тестове запитання студент/студентка отримують 5 балів.

Критерії оцінювання завдання № 2.

11–15 балів – студент/студентка надали послідовну, логічну, обґрунтовану правильну відповідь; продемонстрували вміння формулювати висновки;

6–10 балів – студент/студентка надали спрощену й неповну відповідь; частково продемонстрували вміння формулювати висновки;

0–5 балів – студент/студентка надали спрощену й неповну відповідь, припустившись помилок; продемонстрували невміння формулювати висновки.

Критерії оцінювання завдання № 3. За кожен правильну відповідь на тестове запитання студент/студентка отримують 1 бал.

Критерії оцінювання завдання № 4.

4–5 балів – студент/студентка надали послідовну, логічну, обґрунтовану правильну відповідь; продемонстрували вміння формулювати висновки;

3–4 бали – студент/студентка надали спрощену й неповну відповідь; частково продемонстрували вміння формулювати висновки;

1–2 бали – студент/студентка надали спрощену й неповну відповідь, припустившись помилок; продемонстрували невміння формулювати висновки.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ “СТАТИСТИКА”

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Лекції	Семінари
<i>Частина 1. Прикладна статистика</i>			
Розділ 1. Методи обробки первинної інформації			
1.	Предмет і метод статистики	2	2
2.	Теорія статистичного спостереження	2	2
3.	Зведення й групування	2	2
4.	Абсолютні та відносні статистичні величини	4	4
5.	Середні величини	2	2
Розділ 2. Вибірковий метод, вимірювання інтенсивності та тенденцій розвитку			
6.	Методи вимірювання інтенсивності та тенденцій розвитку	2	2
7.	Показники варіації та їхнє втілення в соціології	2	2
8.	Вибіркове спостереження	4	4
<i>Частина 2. Соціальна статистика</i>			
Розділ 1. Статистичний аналіз соціальних явищ і процесів			
9.	Статистика соціального складу й руху населення	2	2
10.	Статистика зайнятості та безробіття	2	2
11.	Статистика рівня життя населення	2	2
Розділ 2. Статистика соціальної сфери			
12.	Статистика охорони здоров'я та соціального забезпечення населення	4	4
13.	Статистика системи освіти	2	2
		32	32
Разом:		64	

ПРОГРАМА КУРСУ

ЧАСТИНА 1

ПРИКЛАДНА СТАТИСТИКА

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИ ОБРОБКИ ПЕРВИННОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Тема 1. Предмет і метод статистики

Загальна характеристика статистики як науки. Предмет и методологія статистики. Структура статистичної системи знань. Основні категорії статистики. Завдання статистики. Зв'язок статистики та соціології.

Тема 2. Теорія статистичного спостереження

Поняття статистичного спостереження. Поняття первинної соціологічної інформації. Програмно-методологічні засади статистичного спостереження. Визначення цілі, об'єкта, одиниці та ознак статистичної сукупності. Форми, види засоби статистичного спостереження.

Тема 3. Зведення й групування

Поняття та зміст зведення первинної соціологічної інформації. Групування статистичних даних. Види групувань. Групування за кількісною ознакою. Статистичні ряди розподілу. Статистичні таблиці. Графічне зображення рядів розподілу.

Тема 4. Абсолютні та відносні статистичні величини

Поняття статистичного показника. Види статистичних показників. Абсолютні величини: значення, види, форми. Відносні статистичні величини: значення, види, форми. Приклади розрахунків відносних статистичних величин.

Тема 5. Середні величини

Поняття середніх величин. Загальні принципи використання середніх величин. Види середніх величин. Середня арифметична: засоби розрахунку для незгрупованих та згрупованих даних. Розрахунки середньої арифметичної для дискретних та інтервальних рядів розподілу. Структурні середні: мода та медіана. Значення використання структурних середніх в практиці соціологічних досліджень.

РОЗДІЛ 2. ВИБІРКОВИЙ МЕТОД, ВИМІРЮВАННЯ ІНТЕНСИВНОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ

Тема 1. Методи вимірювання інтенсивності та тенденцій розвитку

Поняття рядів динаміки. Моментні та інтервальні ряди динаміки. Правила побудови рядів динаміки. Показники аналізу інтенсивності змін явищ у часі: абсолютний приріст (зменшення), темп росту, темп приросту, абсолютне значення одного відсотка приросту. Система середніх показників рівня та інтенсивності: середній рівень ряду, середній абсолютний приріст (зменшення), середній темп росту, середній темп приросту. Методики розрахунків показників ряду динаміки.

Тема 2. Показники варіації та їхнє втілення в соціології

Поняття варіації (коливання). Показники варіації як характеристика надійності середньої величини. Розмах варіації. Середнє лінійне відхилення. Дисперсія. Середнє квадратичне відхилення. Коефіцієнт варіації. Методики розрахунків показників варіації для незгрупованих та згрупованих даних. Визначення дисперсії та середнього квадратичного відхилення альтернативної ознаки.

Тема 3. Вибіркове спостереження

Поняття вибіркового спостереження. Правила формування вибіркової сукупності. Принципи відбору: повторний, неповторний. Види (моделі) вибірки: власне випадкова, механічна, типова, серійна. Помилки вибіркового спостереження. Середня помилка. Гранична помилка. Формули розрахунків помилок вибіркового спостереження для узагальнюючих показників: середньої кількісної ознаки та частки альтернативної ознаки. Визначення довірчого інтервалу генеральної середньої та генеральної частки. Способи розрахунку необхідної кількості вибірки. Методики розрахунків необхідної кількості вибірки за спрощеними формулами.

ЧАСТИНА 2

СОЦІАЛЬНА СТАТИСТИКА

РОЗДІЛ 1. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ

Тема 1. Статистика соціального складу й руху населення

Поняття населення. Завдання статистичного вивчення складу та руху населення. Основні характеристики складу населення. Джерела даних про чисельність та склад населення: переписи населення, поточний облік

населення, статистична звітність, спеціальні вибіркові обстеження, єдиного-разові обстеження.

Методи аналізу статистичних даних про склад та рух населення. Види структур населення: статева, вікова, сімейна, за рівнем освіти, за типом поселень, етнічна, соціальна структури. Статистичні показники, за допомогою яких їх характеризують.

Поняття руху населення. Природний та механічний рух населення. Основні статистичні показники руху населення: показники народжуваності, смертності, відтворення та міграції населення.

Сім'я та домогосподарство як елементи структури населення. Типологія сімей та домогосподарств у соціальній статистиці. Статистичні показники структури домогосподарств.

Зміни у складі та руху населення в сучасній Україні.

Тема 2. Статистика зайнятості та безробіття

Завдання статистики зайнятості та безробіття. Джерела статистичної інформації про зайнятість та безробіття.

Поняття ринку праці, його складові. Зайнятість та безробіття як дві взаємопов'язані характеристики ринку праці. Поняття зайнятості та безробіття. Поняття економічно активного та економічно неактивного населення. Види зайнятості. Види безробіття.

Статистичний аналіз складу зайнятого населення. Склад зайнятих за секторами економіки та підприємствами різних форм власності. Міжнародна класифікація статусу в зайнятості (МКСЗ). Соціальний склад найманих працівників.

Статистичний аналіз складу безробітного населення. Соціальний склад безробітних. Якісний склад безробітних (розподіл за статтю, віком, рівнем освіти, причинами звільнення, професією, спеціальністю, тривалістю безробіття, тривалістю отримання допомоги із безробіття).

Система статистичних показників зайнятості та безробіття: абсолютні (чисельність економічно активного населення, зайнятих та безробітних) та відносні показники (рівень економічної активності населення, рівень зайнятості, рівень безробіття). Показники попиту та пропозиції робочої сили. Статистичні показники діяльності Державної служби зайнятості.

Сучасний стан і тенденції зайнятості та безробіття в Україні: статистичний аналіз.

Тема 3. Статистика рівня життя населення

Соціальне значення та завдання статистичного вивчення рівня життя населення. Поняття "рівень життя" та його межі в статистичній практиці.

Система показників статистики рівня життя. Розробка інтегральних показників оцінки якості життя. Критерій рівня життя. Індекс вартості життя (індекс споживчих цін).

Методики порівняння рівнів життя різних сімей, населення різних країн. Чинники, які впливають на рівень життя.

Систематичні дослідження сімейних бюджетів як джерело статистичної інформації про рівень життя населення.

Доходи населення та їх статистичне вивчення. Види доходів. Показники, які характеризують доходи населення. Ціна як фактор динаміки реальних доходів населення. Індекс покупної здатності грошової одиниці. Індксація доходів населення. Індекс інфляції. Баланс грошових доходів та витрат населення. Індекс концентрації доходів (коефіцієнт Джині). Соціальні проблеми, пов'язані з диференціацією доходів населення. Дефіцит доходу.

Поняття “бідність”. Види бідності.

Статистичні методи визначення рівня бідності, меж абсолютної та відносної бідності. Споживчий критерій оцінки “межі абсолютної бідності”. Прожитковий мінімум. Розрахунки межі бідності. Мінімальний споживчий бюджет. Коефіцієнт (рівень) бідності. Зони бідності.

Соціальний портрет бідності. Досвід встановлення стандартів бідності в різних країнах. Мінімум матеріальної забезпеченості. Мало-забезпечені групи населення. Індокси людської бідності.

РОЗДІЛ 2. СТАТИСТИКА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Тема 1. Статистика охорони здоров'я та соціального забезпечення населення

Визначення статистики охорони здоров'я населення. Соціальне значення та завдання статистичного вивчення стану здоров'я та охорони здоров'я населення. Джерела статистичної інформації про стан здоров'я та охорону здоров'я населення: первинна облікова медична документація, державна статистична звітність з охорони здоров'я, єдиноразовий облік, вибіркові та спеціальні обстеження. Джерела інформації міжнародної статистики охорони здоров'я.

Показники стану здоров'я населення: демографічні, показники захворюваності, суб'єктивні показники стану здоров'я населення. Міжнародна класифікація захворювань ВООЗ.

Статистика інвалідності, показники, які вона використовує. Статистика професійної захворюваності на нещасних випадків на виробництві. Показники виробничого травматизму.

Статистичні показники діяльності закладів охорони здоров'я та медичного обслуговування населення: доходи та витрати, пов'язані з медичним обслуговуванням; показники забезпеченості населення медичною допомогою; показники використання медичних закладів.

Основні проблеми та тенденції розвитку системи охорони здоров'я в нашій країні. Статистичне забезпечення впровадження медичного страхування.

Чинники, які впливають на стан здоров'я населення.

Соціальне забезпечення як результат історичного процесу формування інститутів соціального захисту населення. Форми забезпечення непрацездатного населення.

Методологічні основи статистики соціального забезпечення. Статистичні обстеження соціального забезпечення населення в нашій країні. Основні тенденції в розвитку соціального забезпечення населення (соціальний, регіональний аспект).

Тема 2. Статистика системи освіти

Вивчення освітнього потенціалу суспільства як одне з провідних завдань соціальної статистики. Джерела інформації статистики освіти. Проблеми побудови інформаційного простору системи освіти.

Міжнародні класифікації та системи показників в статистиці освіти. Міжнародна стандартна класифікація освіти (МСКО). Освітня складова індексу розвитку людського потенціалу (ІРЛП).

Система показників статистики освіти. Методичні проблеми побудови показників рівня освіти населення. Узагальнюючі показники рівня освіти населення: показники стану та показники процесу освіти.

Статистика системи дошкільного виховання. Статистичний аналіз шкільної освіти. Статистичний аналіз системи професійної освіти.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЧАСТИНА 1

ПРИКЛАДНА СТАТИСТИКА

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИ ОБРОБКИ ПЕРВИННОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Тема 1. Предмет і метод статистики

План

1. Загальна характеристика статистики.
2. Структура статистичної науки.
3. Предмет дослідження статистики.
4. Основні категорії статистики.
5. Взаємозв'язок статистики і соціології.

Питання для самоконтролю

1. Як виникло поняття “статистика” і ким воно було запропоноване для наукового обігу?
2. Що вивчає статистика і якими є її особливості як науки?
3. Назвіть складові статистики як науки та охарактеризуйте їхню сутність.
4. Предмет статистики в сучасному розумінні.
5. Що виступає об'єктами статистичного аналізу?
6. Що належить до основних категорій статистики?
7. Розкрийте сутність поняття статистичної закономірності.
8. Розкрийте основні напрями використання статистичних методів.
9. У чому полягають завдання статистики на сучасному етапі?
10. Якими органами здійснюється статистична робота в Україні?
11. Наведіть приклади міжнародних статистичних організацій.
12. Як саме пов'язані між собою статистика й соціологія?

Завдання для самостійної роботи

1. Вкажіть які сукупності можна виділити у вищому навчальному закладі для соціологічного вивчення.
2. Наведіть перелік показників, якими можна було б під час дослідження охарактеризувати такі соціальні групи:
  - робітники;
  - службовці;

- підприємці;
- молодь;
- пенсіонери.

Література

1. Горкавий В. К. Статистика : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2012. 608 с.
2. Давыдова Л. А. Статистика: все формулы : учеб. пособие. Москва : ТК Велби, 2008. 24 с.
3. Костюк В. О. Прикладна статистика : навч. посібник. Харків : ХНУМГ імені О. М. Бекетова, 2015, 191 с.
4. Кулинич О. І., Кулинич Р. О. Теорія статистики : підручник. Вид. 7-е, перероб. і доп. Київ : Знання, 2015. 239 с.
5. Курс лекцій з дисципліни “Статистика”. Частина 1. Теорія статистики / Сторожук В. П. та ін. ; за ред. Є. І. Ткача. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 224 с.
6. Лугінін О. Є. Статистика. Підручник. Вид. 2-е, перероблене та доповнене. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 608 с.
7. Селиванов В. М., Яковенко Т. В. Статистические методы в изучении социальных явлений и процессов : учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2003. 88 с.
8. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : Практикум. Учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2004. 240 с.
9. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии. Практические задания : учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2006. 92 с.
10. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : учебное пособие. Типовые тестовые задания. Харьков : ХНУ, 2007. 54 с.

Тема 2. Статистичне спостереження

План

1. Поняття статистичного спостереження.
2. Поняття первинної соціологічної інформації.
3. Програмно-методологічні засади статистичного спостереження.
4. Визначення цілі, об'єкта, одиниці та ознак статистичної сукупності.
5. Форми, види засоби статистичного спостереження.

Питання для самоконтролю

1. Поясніть принципи побудови методичного забезпечення статистичних досліджень
2. В чому полягає сутність статистичного спостереження і якою є його відмінність від інших видів спостережень?

3. Які найважливіші принципи й правила проведення статистичного спостереження?
4. Які вимоги висуваються до статистичних спостережень?
5. Визначте особливості інформаційної бази статистичного спостереження.
6. Схарактеризуйте програмно-методологічні та організаційні основи статистичного спостереження.
7. Які питання відображаються в організаційному плані статистичного спостереження?
8. Мета й завдання статистичного спостереження.
9. Об'єкт і ценз статистичного спостереження.
10. Що називають критичним часом і критичним моментом спостереження?
11. З яких етапів складається програма статистичного спостереження?
12. Розкрийте сутність поняття статистичної сукупності.
13. Що називають одиницею статистичної сукупності та якими є вимоги до неї?
14. В чому полягає відмінність одиниці спостереження від одиниці сукупності? Наведіть приклади.
15. Що називають ознакою одиниці сукупності. Які існують види ознак?
16. Наведіть класифікацію ознак одиниці статистичної сукупності.
17. Що називають варіацією ознаки?
18. Форми статистичного спостереження та їхня сутність.
19. Різновиди статистичного спостереження та їхня сутність.
20. Який інструментарій використовується в статистичному спостереженні?
21. Що називають помилками статистичного спостереження?
22. На які дві групи поділяються помилки статистичного спостереження?
23. Причини виникнення помилок реєстрації. Види помилок реєстрації.
24. Причини виникнення помилок репрезентативності.
25. Як саме можна запобігати помилкам спостереження?
26. Які види контролю результатів статистичного спостереження використовують статистичні органи?

Завдання для самостійної роботи

1. Вивчити поняття й принципи формування статистичного дослідження та статистичного спостереження.
2. Навести приклади статистичного спостереження в конкретній статистичній і соціологічній діяльності.

Література

1. Горкавий В. К. Статистика : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2012. 608 с.
2. Давыдова Л. А. Статистика: все формулы : учеб. пособие. Москва : ТК Велби, 2008. 24 с.
3. Костюк В. О. Прикладна статистика : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015, 191 с.
4. Кулинич О. І., Кулинич Р. О. Теорія статистики : підручник. Вид. 7-е, перероб. і доп. Київ : Знання, 2015. 239 с.
5. Курс лекцій з дисципліни “Статистика”. Частина 1. Теорія статистики / Сторожук В. П. та ін. ; за ред. Є. І. Ткача. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 224 с.
6. Лугінін О. Є. Статистика. Підручник. Вид. 2-е, перероблене та доповнене. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 608 с.
7. Селиванов В. М., Яковенко Т. В. Статистические методы в изучении социальных явлений и процессов : учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2003. 88 с.
8. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : практикум. Учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2004. 240 с.
9. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии. Практические задания : Учебное пособие. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2006. 92 с.
10. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : учебное пособие. Типовые тестовые задания. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2007. 54 с.

Тема 3. Зведення й групування

План

1. Зведення, його види, порядок проведення.
2. Групування та класифікації.
3. Способи побудови групувань.
4. Багатомірні групування.
5. Табличний метод: макет, види, правила побудови таблиць.
6. Графічний метод: способи побудови, види діаграм.

Питання для самоконтролю

1. Інтерпретуйте значення й зміст статистичного зведення та групування даних.
2. Що являє собою зведення? В чому його сутність?
3. З яких етапів складається зведення?
4. Яке зведення називається простим? Складним?
5. Коли застосовуються класифікації в статистичній практиці?
6. Наведіть приклади класифікацій національного та міжнародного рівнів.
7. Що являє собою статистичне групування?

8. Види групувань та їхня сутність.
9. Які питання вирішують під час групування?
10. Що називається групувальною ознакою і якими є їхні види?
11. Як визначають кількість груп у групуваннях з атрибутивною ознакою?
12. Як визначають кількість груп у групуваннях з кількісною ознакою?
13. Що називають інтервалом групування? Які бувають інтервали і в яких випадках вони використовуються?
14. Що називають рядами розподілу? Їхня характерна ознака?
15. Види рядів розподілу.
16. Елементи атрибутивних рядів розподілу.
17. Елементи варіаційних рядів розподілу.
18. Для чого використовуються статистичні таблиці?
19. Елементи статистичної таблиці.
20. Види статистичних таблиць і їхнє застосування.
21. Що називається макетом таблиці?
22. Правила побудови статистичних таблиць.
23. Що називають статистичними графіками і для чого вони застосовуються?
24. Види діаграм. В яких випадках вони використовуються?
25. Які статистичні графіки використовуються для рядів розподілу? Їхня характеристика.

Завдання для самостійної роботи

1. Вивчити принципи й категорії статистичної зведення як другого етапу статистичного дослідження.
2. У процесі вивчення теми напрацювати навички практичного проведення зведення й групування на базі конкретної статистичної та соціологічної інформації.

Література

1. Горкавий В. К. Статистика : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2012. 608 с.
2. Давыдова Л. А. Статистика: все формулы : учеб. пособие. Москва : ТК Велби, 2008. 24 с.
3. Костюк В. О. Прикладна статистика : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 191 с.
4. Кулинич О. І., Кулинич Р. О. Теорія статистики : підручник. Вид. 7-е, перероб. і доп. Київ : Знання, 2015. 239 с.
5. Курс лекцій з дисципліни “Статистика”. Частина 1. Теорія статистики / Сторожук В. П. та ін. ; за ред. Є. І. Ткача. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 224 с.

6. Лугінін О. Є. Статистика. Підручник. Вид. 2-е, перероблене та доповнене. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 608 с.
7. Селиванов В. М., Яковенко Т. В. Статистические методы в изучении социальных явлений и процессов : учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2003. 88 с.
8. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : практикум. Учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2004. 240 с.
9. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии. Практические задания : учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2006. 92 с.
10. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : учебное пособие. Типовые тестовые задания. Харьков : ХНУ, 2007. 54 с.

Тема 4. Абсолютні та відносні статистичні величини

План

1. Поняття статистичного показника.
2. Види статистичних показників.
3. Абсолютні величини: значення, види, форми.
4. Відносні статистичні величини: значення, види, форми.
5. Виконання задач з розрахунку відносних статистичних величин.

Питання для самоконтролю

1. Що називають статистичним показником?
2. Обґрунтуйте загальні вимоги до системи статистичних показників.
3. Розкрийте основні функції та методологічні принципи побудови статистичних показників.
4. Визначте сутність і зміст класифікації статистичних показників.
5. Що характеризують абсолютні величини? Їхні види.
6. Як розрізняються абсолютні величини за одиницями виміру?
7. Що характеризують відносні статистичні величини? Способи їхнього подання.
8. Як класифікують відносні величини?
9. Схарактеризуйте різні види відносних величин.

Завдання для самостійної роботи

1. Визначити коло методів і способів, що використовуються для розрахунку аналітичних показників як складової статистичного зведення.
2. Вивчити принципи й способи розрахунку абсолютних і відносних показників.
3. Навести приклади конкретного використання абсолютних і відносних показників.

Література

1. Горкавий В.К. Статистика : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2012. 608 с.
2. Давыдова Л. А. Статистика: все формулы : учеб. пособие. Москва : ТК Велби, 2008. 24 с.
3. Костюк В. О. Прикладна статистика : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 191 с.
4. Кулинич О.І., Кулинич Р. О. Теорія статистики : підручник. Вид. 7-е, перероб. і доп. Київ : Знання, 2015. 239 с.
5. Курс лекцій з дисципліни “Статистика”. Частина 1. Теорія статистики / Сторожук В. П. та ін. ; за ред. Є. І. Ткача. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 224 с.
6. Лугінін О. Є. Статистика. Підручник. Вид. 2-е, перероблене та доповнене. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 608 с.
7. Селиванов В. М., Яковенко Т. В. Статистические методы в изучении социальных явлений и процессов : учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2003. 88 с.
8. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : практикум. Учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2004. 240 с.
9. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии. Практические задания : учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2006. 92 с.
10. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : учебное пособие. Типовые тестовые задания. Харьков : ХНУ, 2007. 54 с.

Тема 5. Середні величини

План

1. Поняття середніх величин.
2. Загальні принципи використання середніх величин.
3. Види середніх величин.
4. Середня арифметична: способи розрахунку для незгрупованих і згрупованих даних.
5. Розрахунки середньої арифметичної для дискретних та інтервальних рядів розподілу.
6. Структурні середні: мода та медіана.

Питання для самоконтролю

1. Яке значення має середня величина в статистиці?
2. Які умови застосування середніх величин?
3. Види та форми середніх величин.
4. В яких випадках використовується середня арифметична? Навести формули для розрахунку середньої арифметичної простої та зваженої.

5. Які середні величини використовуються в статистичних рядах розподілу?

6. Що називається модою ряду розподілу? Які величини використовуються під час розрахунку моди?

7. Що називається медіаною ряду розподілу? Які величини використовуються при розрахунку медіани?

Література

1. Горкавий В. К. Статистика : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2012. 608 с.
2. Давыдова Л. А. Статистика: все формулы : учеб. пособие. Москва : ТК Велби, 2008. 24 с.
3. Костюк В. О. Прикладна статистика : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 191 с.
4. Кулинич О. І., Кулинич Р. О. Теорія статистики : підручник. Вид. 7-е, перероб. і доп. Київ : Знання, 2015. 239 с.
5. Курс лекцій з дисципліни “Статистика”. Частина 1. Теорія статистики / Сторожук В. П. та ін. ; за ред. Є. І. Ткача. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 224 с.
6. Лугінін О. Є. Статистика. Підручник. Вид. 2-е, перероблене та доповнене. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 608 с.
7. Селиванов В. М., Яковенко Т. В. Статистические методы в изучении социальных явлений и процессов : учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2003. 88 с.
8. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : практикум. Учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2004. 240 с.
9. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии. Практические задания : учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2006. 92 с.
10. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : учебное пособие. Типовые тестовые задания. Харьков : ХНУ, 2007. 54 с.

РОЗДІЛ 2. ВИБІРКОВИЙ МЕТОД, ВИМІРЮВАННЯ ІНТЕНСИВНОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ

Тема 1. Методи вимірювання інтенсивності та тенденцій розвитку

План

1. Поняття рядів динаміки.
2. Моментні та інтервальні ряди динаміки.
3. Правила побудови рядів динаміки.
4. Показники аналізу інтенсивності змін явищ у часі: абсолютний приріст (зменшення), темп росту, темп приросту, абсолютне значення одного відсотка приросту.

5. Система середніх показників рівня та інтенсивності: середній рівень ряду, середній абсолютний приріст, середній темп росту, середній темп приросту.

6. Методики розрахунків показників ряду динаміки.

Питання для самоконтролю

1. Визначте значення та зміст статистичного аналізу динаміки суспільних явищ і процесів.

2. Схарактеризуйте статистичні показники динаміки.

3. Наведіть приклади ланцюгових і базисних характеристик динамічних рядів.

4. Розкрийте методи обчислення середніх рівнів динамічних рядів.

5. Схарактеризуйте аналітичні показники ряду динаміки й способи їхнього обчислення.

Завдання для самостійної роботи

1. Вивчіть систему динамічних рядів, правила побудови, розрахунки аналітичних показників.

2. Визначте систему методів встановлення основної тенденції розвитку (тренду).

Література

1. Горкавий В. К. Статистика : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2012. 608 с.
2. Давыдова Л. А. Статистика: все формулы : учеб. пособие. Москва : ТК Велби, 2008. 24 с.
3. Костюк В. О. Прикладна статистика : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 191 с.
4. Кулинич О. І., Кулинич Р. О. Теорія статистики : підручник. Вид. 7-е, перероб. і доп. Київ : Знання, 2015. 239 с.
5. Курс лекцій з дисципліни “Статистика”. Частина 1. Теорія статистики / Сторожук В. П. та ін. ; за ред. Є. І. Ткача. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 224 с.
6. Лугінін О. Є. Статистика. Підручник. Вид. 2-е, перероблене та доповнене. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 608 с.
7. Селиванов В. М., Яковенко Т. В. Статистические методы в изучении социальных явлений и процессов : учебное пособие. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2003. 88 с.
8. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : практикум. Учебное пособие. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2004. 240 с.
9. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии. Практические задания : учебное пособие. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2006. 92 с.
10. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : учебное пособие. Типовые тестовые задания. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2007. 54 с.

Тема 2. Показники варіації та їхнє втілення в соціології

План

1. Поняття варіації.
2. Показники варіації як характеристика надійності середньої величини.
3. Розмах варіації. Середнє лінійне відхилення.
4. Дисперсія. Середнє квадратичне відхилення.
5. Коефіцієнт варіації.
6. Методики розрахунків показників варіації для не згрупованих та згрупованих даних.
7. Визначення дисперсії та середнього квадратичного відхилення альтернативної ознаки.

Питання для самоконтролю

1. В чому полягає сутність варіації та необхідність її статистичного вивчення?
2. Види основних показників варіації.
3. Абсолютні показники варіації та їхня інтерпретація.
4. Відносні показники варіації та їхня інтерпретація.
5. В чому полягає правило розкладання дисперсій і сутність складових загальної дисперсії?

Завдання для самостійної роботи

1. Вивчити питання коливань досліджуваних ознак та їхнього практичного значення.
2. Засвоїти методику розрахунків показників варіації на конкретних прикладах.

Література

1. Горкавий В. К. Статистика : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2012. 608 с.
2. Давыдова Л. А. Статистика: все формулы : учеб. пособие. Москва : ТК Велби, 2008. 24 с.
3. Костюк В. О. Прикладна статистика : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 191 с.
4. Кулинич О. І., Кулинич Р. О. Теорія статистики : підручник. Вид. 7-е, перероб. і доп. Київ : Знання, 2015. 239 с.
5. Курс лекцій з дисципліни “Статистика”. Частина 1. Теорія статистики / Сторожук В. П. та ін. ; за ред. Є. І. Ткача. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 224 с.
6. Лугінін О. Є. Статистика. Підручник. Вид. 2-е, перероблене та доповнене. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 608 с.

7. Селиванов В. М., Яковенко Т. В. Статистические методы в изучении социальных явлений и процессов : учебное пособие. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2003. 88 с.
8. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : практикум. Учебное пособие. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2004. 240 с.
9. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии. Практические задания : учебное пособие. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2006. 92 с.
10. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : учебное пособие. Типовые тестовые задания. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2007. 54 с.

Тема 3. Вибіркове спостереження

План

1. Поняття вибіркового спостереження.
2. Правила формування вибіркової сукупності.
3. Принципи відбору: повторний, безповторний.
4. Види вибірки: власне випадкова, механічна, типова, серійна.
5. Помилки вибіркового спостереження.
6. Середня помилка.
7. Гранична помилка.
8. Розрахунки помилок вибіркового спостереження.
9. Визначення довірчого інтервалу генеральної середньої та генеральної частки.
10. Способи розрахунку необхідної кількості вибірки.
11. Методики розрахунків необхідної кількості вибірки за спрощеними формулами.

Питання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте значення та зміст вибіркового методу в статистиці.
2. Яке спостереження називають вибірковим і де його варто застосовувати?
3. У чому полягають переваги вибіркового спостереження порівняно з іншими видами спостереження?
4. Що означає репрезентативність вибірки? За яких умов вибірка є репрезентативною?
5. Що означають поняття генеральної та вибіркової сукупності?
6. Які підходи використовуються під час побудови випадкової вибірки?
7. Які способи використовуються під час формування вибіркової сукупності?
8. Які види вибірки використовуються в статистичних дослідженнях?
9. Узагальнюючі характеристики в генеральній і вибірковій сукупностях.

10. Чим випадкова помилка репрезентативності відрізняється від систематичної? Чи можна її уникнути?
11. Як визначається гранична помилка вибірки?
12. Сутність простої випадкової вибірки та її застосування на практиці.
13. Які завдання можуть вирішуватися під час побудови простої випадкової вибірки?
14. Переваги без повторної вибірки у порівнянні з повторною.
15. В чому полягає сутність коефіцієнту довіри і як він визначається?
16. Структура формул для розрахунку середньої помилки та чисельності простої випадкової вибірки залежно від середньої та частки.
17. Сутність механічної вибірки та її застосування на практиці.
18. Застосування малої вибірки для вирішення практичних завдань.
19. Особливості малої вибірки порівняно із великою.

Завдання для самостійної роботи

1. Вивчити теорію вибіркового методу, звернувши особливу увагу на практичне значення вибірки в соціологічних дослідженнях.
2. Навести приклад із практики застосування вибірових досліджень.

Література

1. Горкавий В. К. Статистика : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2012. 608 с.
2. Давыдова Л. А. Статистика: все формулы : учеб. пособие. Москва : ТК Велби, 2008. 24 с.
3. Костюк В. О. Прикладна статистика : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 191 с.
4. Кулинич О. І., Кулинич Р. О. Теорія статистики : підручник. Вид. 7-е, перероб. і доп. Київ : Знання, 2015. 239 с.
5. Курс лекцій з дисципліни “Статистика”. Частина 1. Теорія статистики / Сторожук В. П. та ін. ; за ред. Є. І. Ткача. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 224 с.
6. Лугінін О. Є. Статистика. Підручник. Вид. 2-е, перероблене та доповнене. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 608 с.
7. Селиванов В. М., Яковенко Т. В. Статистические методы в изучении социальных явлений и процессов : учебное пособие. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2003. 88 с.
8. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : практикум. Учебное пособие. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2004. 240 с.
9. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии. Практические задания : учебное пособие. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2006. 92 с.
10. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : учебное пособие. Типовые тестовые задания. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2007. 54 с.

СОЦІАЛЬНА СТАТИСТИКА

РОЗДІЛ 1. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ

Тема 1. Статистика соціального складу й руху населення

План

1. Поняття населення. Основні характеристики складу населення.
2. Джерела інформації про чисельність і склад населення: переписи, поточний облік населення, статистична звітність, спеціальні вибіркові обстеження, єдиноразові обстеження.
3. Види структур населення. Статистичні показники, за допомогою яких їх характеризують.
4. Поняття руху населення. Основні статистичні показники, за допомогою яких його характеризують.
5. Сім'я та домогосподарство як елементи структури населення.
6. Зміни у складі та руху населення в сучасній Україні.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає мета статистики складу й руху населення?
2. Які завдання вирішує статистика складу й руху населення?
3. За якими характеристиками визначають склад населення?
4. За якими показниками розраховується середня чисельність населення?
5. За якими ознаками групується населення в статистиці?
6. Що означає природний рух населення?
7. Що означає механічний рух населення?
8. Які показники природного руху населення?
9. Які показники механічного руху населення?
10. Джерела інформації про населення.

Література

1. Закон України “Про державну статистику”. *Статистика України*. 2000. № 4. С. 99–108.
2. Бычкова С. Г. Социальная статистика : учебник для академического бакалавриата. Москва : Издательство Юрайт, 2014. 864 с.
3. Костецький Я. І. Соціальна статистика : навчальний посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2011. 303 с.

4. Моторин Р. М. Міжнародна статистика. Організація та методологія : підручник. Київ : КНТЕУ, 2019. 456 с.
5. Социальная статистика : учебник / под ред. И. И. Елисеевой. Изд. 3-е, перераб. и доп. Москва : Финансы и статистика, 2008. 480 с.
6. Статистичний збірник “Регіони України” – 2019. Частина 1 / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru1ch2019.pdf.
7. Статистичний збірник “Регіони України” – 2019. Частина 2 / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru2ch2019.pdf.
8. Україна у цифрах – 2019 : статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики України, 2020. 46 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_u.pdf.

Тема 2. Статистика зайнятості та безробіття

План

1. Джерела статистичної інформації про зайнятість та безробіття.
2. Поняття ринку праці, його складові.
3. Статистичний аналіз складу зайнятого населення.
4. Статистичний аналіз складу безробітного населення.
5. Система статистичних показників зайнятості та безробіття.
6. Сучасний стан і тенденції зайнятості та безробіття в Україні: статистичний аналіз.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття “зайнятість населення”.
2. Які групи населення утворюють трудові ресурси?
3. Що означає поняття “економічно активне населення”?
4. Які групи належать до економічно неактивного населення?
5. Як визначаються безробітні за національною та міжнародною методологією?
6. Які показники характеризують стан трудових ресурсів?
7. Які існують джерела інформації про чисельність і зайнятість населення?

Література

1. Закон України “Про державну статистику”. *Статистика України*. 2000. № 4. С. 99–108.
2. Бычкова С. Г. Социальная статистика : учебник для академического бакалавриата. Москва : Издательство Юрайт, 2014. 864 с.
3. Костецкий Я. І. Соціальна статистика : навчальний посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2011. 303 с.

4. Моторин Р. М. Міжнародна статистика. Організація та методологія : підручник. Київ : КНТЕУ, 2019. 456 с.
5. Социальная статистика : учебник / под ред. И. И. Елисейевой. Изд. 3-е, перераб. и доп. Москва : Финансы и статистика, 2008. 480 с.
6. Статистичний збірник “Регіони України” – 2019. Частина 1 / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru1ch2019.pdf.
7. Статистичний збірник “Регіони України” – 2019. Частина 2 / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru2ch2019.pdf.
8. Україна у цифрах – 2019 : статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2020. 46 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_u.pdf.

Тема 3. Статистика рівня життя населення

План

1. Соціальне значення та завдання статистичного вивчення рівня життя населення. Поняття “рівень життя”.
2. Система показників статистики рівня життя населення.
3. Доходи населення та їх статистичне вивчення.
4. Вивчення диференціації населення за рівнем доходів.
5. Статистичні дослідження бідності.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягають завдання статистики рівня життя населення?
2. За якими складовими оцінюються доходи населення?
3. З яких статей складається доходна частина балансу доходів і витрат населення?
4. Як проводиться вибіркове обстеження умов життя домогосподарств?
5. Що містять грошові доходи населення?
6. Середні та відносні показники матеріального добробуту населення.
7. Дайте визначення понять: “прожитковий мінімум”, “межа мало-забезпеченості”, “розмір доходу, який дає право на отримання допомоги”.
8. Середні показники доходів домогосподарств.
9. Складові сукупних витрат домогосподарств.
10. Грошові витрати та їхні показники.
11. Система показників, за допомогою яких вимірюють споживання матеріальних благ.
12. Як розраховується Індекс людського розвитку (ІЛР)?
13. Джерела інформації про рівень життя населення.

Література

1. Закон України “Про державну статистику”. *Статистика України*. 2000. № 4. С. 99–108.
2. Бычкова С. Г. Социальная статистика : учебник для академического бакалавриата. Москва : Издательство Юрайт, 2014. 864 с.
3. Костецький Я. І. Соціальна статистика : навчальний посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2011. 303 с.
4. Моторин Р. М. Міжнародна статистика. Організація та методологія : підручник. Київ : КНТЕУ, 2019. 456 с.
5. Социальная статистика : учебник / под ред. И. И. Елисеевой. Изд. 3-е, перераб. и доп. Москва : Финансы и статистика, 2008. 480 с.
6. Статистичний збірник “Регіони України” – 2019. Частина 1 / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru1ch2019.pdf.
7. Статистичний збірник “Регіони України” – 2019. Частина 2 / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru2ch2019.pdf.
8. Україна у цифрах – 2019 : статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2020. 46 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_u.pdf.

РОЗДІЛ 2. СТАТИСТИКА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Тема 1. Статистика охорони здоров'я та соціального забезпечення населення

План

1. Джерела статистичної інформації про стан здоров'я та охорону здоров'я населення. Джерела інформації міжнародної статистики охорони здоров'я.
2. Показники стану здоров'я населення: демографічні, показники захворюваності, суб'єктивні показники стану здоров'я населення.
3. Статистичні показники діяльності закладів охорони здоров'я та медичного обслуговування населення.
4. Чинники, які впливають на стан здоров'я населення.
5. Форми забезпечення непрацездатного населення.
6. Методологічні основи статистики соціального забезпечення.
7. Статистичні обстеження соціального забезпечення населення в нашій країні.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття “охорона здоров’я”.
2. Що є об’єктом вивчення статистики охорони здоров’я?
3. Розкрийте основні завдання статистичного вивчення охорони здоров’я.
4. Вкажіть основні джерела фінансування та форми власності закладів охорони здоров’я.
5. Розкрийте структуру закладів системи охорони здоров’я.
6. Назвіть основні групи показників статистики охорони здоров’я та медичних послуг.
7. Основні показники статистичного вивчення непрацевдатності.

Література

1. Закон України “Про державну статистику”. *Статистика України*. 2000. № 4. С. 99–108.
2. Бычкова С. Г. Социальная статистика : учебник для академического бакалавриата. Москва : Издательство Юрайт, 2014. 864 с.
3. Костецький Я. І. Соціальна статистика : навчальний посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2011. 303 с.
4. Моторин Р. М. Міжнародна статистика. Організація та методологія : підручник. Київ : КНТЕУ, 2019. 456 с.
5. Социальная статистика : учебник / под ред. И. И. Елисеевой. Изд. 3-е, перераб. и доп. Москва : Финансы и статистика, 2008. 480 с.
6. Статистичний збірник “Регіони України” – 2019. Частина 1 / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru1ch2019.pdf.
7. Статистичний збірник “Регіони України” – 2019. Частина 2 / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru2ch2019.pdf.
8. Україна у цифрах – 2019 : статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики України, 2020. 46 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_u.pdf.

Тема 2. Статистика системи освіти

План

1. Джерела інформації статистики освіти.
2. Міжнародні класифікації та системи показників в статистиці освіти.
3. Система показників статистики освіти.
4. Узагальнюючі показники рівня освіти населення: показники стану та показники процесу освіти.
5. Статистика системи дошкільного виховання. Статистичний аналіз шкільної освіти. Статистичний аналіз системи професійної освіти.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте значення статистичного вивчення освітнього потенціалу суспільства.
2. Основні завдання статистики системи освіти.
3. Джерела статистичної інформації про освіту.
4. Структура системи освіти в Україні.
5. Освітні рівні населення.
6. Статистичні показники, що характеризують діяльність системи освіти.
7. Показники діяльності закладів освіти.

Література

1. Закон України “Про державну статистику”. *Статистика України*. 2000. № 4. С. 99–108.
2. Бычкова С. Г. Социальная статистика : учебник для академического бакалавриата. Москва : Издательство Юрайт, 2014. 864 с.
3. Костецький Я. І. Соціальна статистика : навчальний посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2011. 303 с.
4. Моторин Р. М. Міжнародна статистика. Організація та методологія : підручник. Київ : КНТЕУ, 2019. 456 с.
5. Социальная статистика : учебник / под ред. И. И. Елисеевой. Изд. 3-е, перераб. и доп. Москва : Финансы и статистика, 2008. 480 с.
6. Статистичний збірник “Регіони України” – 2019. Частина 1 / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru1ch2019.pdf.
7. Статистичний збірник “Регіони України” – 2019. Частина 2 / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru2ch2019.pdf.
8. Україна у цифрах – 2019 : статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики України, 2020. 46 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_u.pdf.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Об'єкт статистичного спостереження – це:

- А. Одиниця спостереження
- Б. Статистична сукупність
- В. Одиниця статистичної сукупності
- Г. Сукупність ознак явища, що вивчається

2. Програма статистичного спостереження містить:

- А. Час спостереження
- Б. Критичний момент
- В. Опис способу й методу спостереження
- Г. Систему ознак, що підлягають спостереженню
- Д. Об'єкт спостереження
- Ж. Все вищезазначене

3. За охопленням одиниць сукупності статистичне спостереження буває:

- А. Періодичним
- Б. У формі звітності
- В. Документальним
- Г. Суцільним
- Д. Спеціально організованим

4. Статистична сукупність – це:

- А. Сукупність статистичних показників
- Б. Конкретні числові значення статистичних показників
- В. Сукупність соціально-економічних об'єктів і явищ суспільного життя
- Г. Якісна особливість одиниці сукупності
- Д. Немає вірної відповіді

5. Під час використання методу основного масиву вивченню підлягають:

- А. Всі одиниці сукупності
- Б. Найбільш суттєві, великі одиниці
- В. Найбільш суттєві, малі одиниці
- Г. Окремі одиниці, що являють собою нові типи явищ
- Д. Найбільш несуттєві, малі одиниці сукупності

6. Монографічне обстеження передбачає, що обстеженню підлягають:

- А. Всі без винятку одиниці сукупності
- Б. Найбільш великі одиниці сукупності
- В. Окремі типові одиниці сукупності
- Г. Випадкові одиниці сукупності
- Д. Тільки частина одиниць сукупності

7. Групування, в якому різнорідна сукупність розбивається на однорідні групи, називається:

- А. Типологічне
- Б. Структурне
- В. Аналітичне

8. Підставою для групування може бути:

- А. Якісна ознака
- Б. Кількісна ознака
- В. Як кількісна, так і якісна ознаки
- Г. Факторна ознака
- Д. Результативна ознака

9. Величину рівного інтервалу в статистичному групуванні можна визначити за формулою

А.
$$X = \frac{\sum xf}{\sum f}$$

Б.
$$X = \frac{\sum x}{n}$$

В.
$$\frac{X_{\max} - X_{\min}}{n}$$

10. Статистична таблиця – це:

- А. Таблиця логарифмів
- Б. Таблиця множення
- В. Таблиця, в якій узагальнюються підсумки екзаменаційної сесії по університету
- Г. Все вищезазначене

11. Аналітичні групування...

- А. Досліджують взаємозв'язки ознак, що варіюють, в межах однієї сукупності
- Б. Розподіляють явище, що вивчається, на соціально-економічні типи
- В. Застосовуються для характеристики співвідношення частин явища, що вивчається

12. Зведення – це ...

- А. Сукупність статистичних показників, що відображають взаємозв'язки, які об'єктивно існують між явищами
- Б. Поєднання одиниць сукупності в певні групи, що мають свої характерні особливості
- В. Систематизація первинних матеріалів статистичного спостереження
- Г. Сукупність соціально-економічних об'єктів і явищ суспільного життя
- Д. Конкретне числове значення статистичних показників

13. Групування – це ...

- А. Сукупність статистичних показників, що відображають взаємозв'язки, які об'єктивно існують між явищами
- Б. Поєднання одиниць сукупності в певні групи, що мають свої характерні особливості
- В. Систематизація первинних матеріалів статистичного спостереження
- Г. Сукупність соціально-економічних об'єктів і явищ суспільного життя
- Д. Конкретне числове значення статистичних показників

14. Показники, що відображають розміри (обсяг, рівні) соціально-економічних явищ і процесів в одиницях ваги, обсягу, подовженості тощо, є величинами:

- А. Абсолютними
- Б. Відносними
- В. Індексами
- Г. Коефіцієнтами

15. Узагальнюючий показник, що являє собою частку від ділення одного абсолютного показника на інший, це:

- А. Абсолютна величина
- Б. Відносна величина структури
- В. Відносна величина
- Г. Відносна величина динаміки
- Д. Відносна величина реалізації плану

16. Статистичний показник – це ...

- А. Первинний елемент статистичної сукупності, що є носієм ознак, які підлягають реєстрації
- Б. Зміна величини або значення ознаки
- В. Категорія, що відображає кількісні характеристики співвідношення ознак явищ, які вивчаються
- Г. Якісні особливості одиниці сукупності
- Д. Конкретне числове значення статистичних показників

17. Шляхом ділення суми значень ознаки на кількість значень визначається:

- А. Середня квадратична
- Б. Середня арифметична зважена
- В. Середня арифметична проста
- Г. Мода
- Д. Медіана

18. На роботу в перший відділ організації було прийнято 10 осіб, в другий – 14, в третій – 6. Середня кількість прийнятих працівників дорівнює:

- А. 10
- Б. 14
- В. 6
- Г. 15
- Д. 25

19. Мода показує ...

- А. На скільки, в середньому, відрізняються індивідуальні значення ознаки від середнього її значення
- Б. Кількісне значення ознаки, яке найчастіше зустрічається в статистичному ряду
- В. На скільки відсотків, в середньому, індивідуальне значення ознаки відрізняється від середньої арифметичної
- Г. Розбіг кількісних значень ознаки в окремих одиниць сукупності
- Д. Кількісне значення ознаки, що знаходиться в середині ранжованого ряду

20. Величина відкритих інтервалів в рядах розподілу ...

- А. Розраховується за середньою величиною інтервалу
- Б. Прирівнюється до величини розташованих поряд сусідніх інтервалів
- В. Визначається за формулою

21. Звичайний інтервал, що має як нижні, так і верхні межі, це:

- А. Відкритий інтервал
- Б. Інтервал
- В. Рівний інтервал
- Г. Закритий інтервал
- Д. Немає правильної відповіді

22. Медіана показує ...

- А. На скільки, в середньому, відрізняються індивідуальні значення ознаки від середнього її значення
- Б. Кількісне значення ознаки, що найчастіше зустрічається в статистичному ряду
- В. На скільки відсотків, в середньому, індивідуальне значення ознаки відрізняється від середньої арифметичної
- Г. Розбіг кількісних значень ознаки в окремих одиниць сукупності
- Д. Кількісне значення ознаки, що знаходиться в середині ранжованого ряду

23. Визначить модальний інтервал за такими даними:

Розмір приміщень, м ²	Кількість приміщень
До 5	3
5–10	21
10–15	17
15–20	9
20–25	4
Більше 25	3

24. Середня арифметична зважена визначається як:

- А. Корінь n-го ступеню
- Б. $(n + 1) : 2$
- В. $(n - 1) : 2$
- Г. Відношення суми добутків окремих значень ознаки на частоту до суми частот
- Д. Корінь квадратний з суми квадратів значень ознаки

25. В яких межах може змінюватися коефіцієнт варіації?

- А. Нижня межа – 0 %, верхньої немає
- Б. Від 0 до 50 %
- В. Від 0 до 100 %
- Г. Від 0 до 200 %
- Д. Немає правильної відповіді

26. Коефіцієнт варіації показує ...

- А. На скільки, в середньому, відрізняються індивідуальні значення ознаки від середнього її значення
- Б. Кількісне значення ознаки, що найчастіше зустрічається в статистичному ряду
- В. На скільки відсотків, в середньому, індивідуальне значення ознаки відрізняється від середньої арифметичної
- Г. Розбіг кількісних значень ознаки в окремих одиниць сукупності
- Д. Кількісне значення ознаки, що знаходиться в середині ранжованого ряду

27. Середнє лінійне й середнє квадратичне відхилення показують ...

- А. На скільки, в середньому, відрізняються індивідуальні значення ознаки від середнього її значення
- Б. Величину різниці між максимальним і мінімальним значенням ознаки
- В. На скільки відсотків, в середньому, індивідуальне значення ознаки відрізняється від середньої арифметичної
- Г. На скільки відрізняються значення ознаки в окремих одиниць сукупності

28. До показників варіації НЕ належить:

- А. Розмах варіації
- Б. Середнє лінійне відхилення
- В. Середнє квадратичне відхилення
- Г. Моду й медіану
- Д. Коефіцієнт варіації

29. Варіація ознак показує ...

- А. На скільки, в середньому, відрізняються індивідуальні значення ознаки від середнього її значення
- Б. Величину різниці між максимальним і мінімальним значенням ознаки
- В. На скільки відсотків, в середньому, індивідуальне значення ознаки відрізняється від середньої арифметичної
- Г. На скільки відрізняються значення ознаки в окремих одиницях сукупності

30. Розмах варіації показує ...

- А. На скільки, в середньому, відрізняються індивідуальні значення ознаки від середнього її значення
- Б. Величину різниці між максимальним і мінімальним значенням ознаки
- В. На скільки відсотків, в середньому, індивідуальне значення ознаки відрізняється від середньої арифметичної
- Г. На скільки відрізняються значення ознаки в окремих одиниць сукупності

31. У статистиці під населенням розуміють:

- А. Сукупність людей, які проживають на визначеній території
- Б. Сукупність людей, об'єднаних спільними інтересами та проживанням
- В. Сукупність людей, які пов'язані спільним побутом, взаємною відповідальністю, взаємодопомогою й наділені певними правами та обов'язками
- Г. Сукупність людей, які пов'язані спільним проживанням, взаємною відповідальністю, взаємодопомогою й наділені певними правами та обов'язками

32. Основним джерелом даних про безробіття є:

- А. Щоквартальні вибіркові обстеження економічної активності населення
- Б. Річні суцільні обстеження
- В. Щоквартальні вибіркові обстеження
- Г. Дані Державної служби зайнятості

33. Прожитковий мінімум – це:

- А. Вартість мінімального набору послуг, необхідних для нормальної життєдіяльності людини
- Б. Вартість мінімального набору продуктів харчування, необхідних для нормальної життєдіяльності людини
- В. Вартість мінімального набору продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг, необхідних для нормальної життєдіяльності людини
- Г. Вартість мінімального набору продуктів харчування, непродовольчих товарів, необхідних для нормальної життєдіяльності людини

34. Статистика охорони здоров'я та медичних послуг характеризується:

- А. Трьома групами показників
- Б. Двома групами показників
- В. П'ятьма групами показників
- Г. Чітких характеристик немає

35. Міжнародною стандартною класифікацією визначено:

- А. 7 рівнів освіти
- Б. 8 рівнів освіти
- В. 5 рівнів освіти
- Г. 6 рівнів освіти

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Загальна характеристика статистики.
2. Структура статистичної науки.
3. Предмет дослідження статистики.
4. Основні категорії статистики.
5. Взаємозв'язок статистики і соціології.
6. Поняття статистичного спостереження.
7. Поняття первинної соціологічної інформації.
8. Програмно-методологічні основи статистичного спостереження.
9. Визначення об'єкта, одиниці та ознак статистичної сукупності.
10. Форми, види, засоби статистичного спостереження.
11. Зведення, його види, порядок проведення.
12. Групування та класифікації.
13. Способи побудови групувань.
14. Багатомірні групування.
15. Табличний метод: макет, види, правила побудови таблиць.
16. Графічний метод: способи побудови, види діаграм.
17. Поняття статистичного показника.
18. Види статистичних показників.
19. Абсолютні величини: значення, види, форми.
20. Відносні статистичні величини: значення, види, форми.
21. Поняття середніх величин.
22. Загальні принципи використання середніх величин.
23. Види середніх величин.
24. Середня арифметична: способи розрахунку для незгрупованих і згрупованих даних.
25. Розрахунки середньої арифметичної для дискретних та інтервальних рядів розподілу.
26. Структурні середні: мода та медіана.
27. Поняття рядів динаміки
28. Моментні та інтервальні ряди динаміки.
29. Правила побудови рядів динаміки.
30. Показники аналізу інтенсивності змін явищ у часі: абсолютний приріст (зменшення), темп росту, темп приросту, абсолютне значення одного відсотка приросту.
31. Система середніх показників рівня та інтенсивності: середній рівень ряду, середній абсолютний приріст, середній темп росту, середній темп приросту.
32. Методики розрахунків показників ряду динаміки.
33. Поняття варіації.
34. Показники варіації як характеристика надійності середньої величини.

35. Розмах варіації. Середнє лінійне відхилення
36. Дисперсія. Середнє квадратичне відхилення.
37. Коефіцієнт варіації.
38. Методики розрахунків показників варіації для незгрупованих і згрупованих даних.
39. Визначення дисперсії та середнього квадратичного відхилення альтернативної ознаки.
40. Поняття вибіркового спостереження.
41. Правила формування вибіркової сукупності.
42. Принцип відбору: повторний, безповторний.
43. Види вибірки: власне випадкова, механічна, типова, серійна.
44. Помилки вибіркового спостереження.
45. Середня помилка.
46. Гранична помилка.
47. Розрахунки помилок вибіркового спостереження.
48. Визначення довірчого інтервалу генеральної середньої та генеральної частки.
49. Способи розрахунку необхідної кількості вибірки.
50. Методики розрахунків необхідної кількості вибірки за спрощеними формулами.
51. Поняття населення. Основні характеристики складу населення.
52. Джерела інформації про чисельність і склад населення: переписи, поточний облік населення, статистична звітність, спеціальні вибіркові обстеження, єдиноразові обстеження.
53. Види структур населення. Статистичні показники, за допомогою яких їх характеризують.
54. Поняття руху населення. Основні статистичні показники, за допомогою яких його характеризують.
55. Сім'я та домогосподарство як елементи структури населення.
56. Зміни у складі та руху населення в сучасній Україні.
57. Джерела статистичної інформації про зайнятість та безробіття.
58. Поняття ринку праці, його складові.
59. Статистичний аналіз складу зайнятого населення.
60. Статистичний аналіз складу безробітного населення.
61. Система статистичних показників зайнятості та безробіття.
62. Сучасний стан і тенденції зайнятості та безробіття в Україні: статистичний аналіз.
63. Соціальне значення та завдання статистичного вивчення рівня життя населення. Поняття "рівень життя".
64. Система показників статистики рівня життя населення.
65. Доходи населення та їх статистичне вивчення.
66. Вивчення диференціації населення за рівнем доходів.

67. Статистичні дослідження бідності.
68. Джерела статистичної інформації про стан здоров'я та охорону здоров'я населення. Джерела інформації міжнародної статистики охорони здоров'я.
69. Показники стану здоров'я населення: демографічні, показники захворюваності, суб'єктивні показники стану здоров'я населення.
70. Статистичні показники діяльності закладів охорони здоров'я та медичного обслуговування населення.
71. Чинники, які впливають на стан здоров'я населення.
72. Форми забезпечення працездатного населення.
73. Методологічні основи статистики соціального забезпечення.
74. Статистичні обстеження соціального забезпечення населення в нашій країні.
75. Джерела інформації статистики освіти.
76. Міжнародні класифікації та системи показників в статистиці освіти.
77. Система показників статистики освіти.
78. Узагальнюючі показники рівня освіти населення: показники стану та показники процесу освіти.
79. Статистика системи дошкільного виховання. Статистичний аналіз шкільної освіти.
80. Статистичний аналіз системи професійної освіти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Закон України “Про державну статистику”. *Статистика України*. 2000. № 4. С. 99–108.
2. Бычкова С. Г. Социальная статистика : учебник для академического бакалавриата. Москва : Издательство Юрайт, 2014. 864 с.
3. Горкавий В. К. Статистика : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2012. 608 с.
4. Костецький Я. І. Соціальна статистика : навчальний посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2011. 303 с.
5. Костюк В. О. Прикладна статистика : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 191 с.
6. Кулинич О. І., Кулинич Р. О. Теорія статистики : підручник. Вид. 7-е, перероб. і доп. Київ : Знання, 2015. 239 с.
7. Моторин Р. М. Міжнародна статистика. Організація та методологія : підручник. Київ : КНТЕУ, 2019. 456 с.
8. Социальная статистика : учебник / под ред. И. И. Елисеевой. Изд. 3-е, перераб. и доп. Москва : Финансы и статистика, 2008. 480 с.
9. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : практикум. Учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2004. 240 с.
10. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии. Практические задания : учебное пособие. Харьков : ХНУ, 2006. 92 с.

Допоміжна література

1. Акбаш К. С., Пасічник Н. О., Ріжняк Р. Я. Статистичний аналіз гендерного розвитку регіонів України *Статистика України*. 2019. № 3 (86). С. 90–99. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/259/236>.
2. Артем'єва І. О. Напрями розвитку системи статистичного вимірювання параметрів цифрової економіки. *Статистика України*. 2020. № 1 (88). С. 66–74. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/285/262>.
3. Беляевский И. К. Статистика в маркетинге. *Вопросы статистики*. 2013. № 9. С. 19–27.
4. Всеукраїнський перепис населення. Методологія та організація : навч. посібник. Київ : Держкомстат України, 2001. 336 с.
5. Гончар О. В. Методологічні аспекти оцінювання точності даних статистичних спостережень. *Статистика України*. 2012. № 1. С. 4–10.
6. Давыдова Л. А. Статистика: все формулы : учеб. пособие. Москва : ТК Велби, 2008. 24 с.
7. Єгоров І. Ю., Грига В. Ю. Порівняльний аналіз наявності індикаторів цифровізації в Україні та інших країнах Східного партнерства ЄС. *Статистика України*. 2019. № 3 (86). С. 56–62. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/255/232>.
8. Журавльов О. В., Сімачов О. А. Статистичне дослідження ринку ІТ-послуг в Україні. *Статистика України*. 2018. № 4 (83). С. 25–33. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/207/183>.

9. Заєць С. В. Якість офіційної статистичної інформації: підходи та міжнародна практика оцінювання. *Статистика України*. 2020. № 1 (88). С. 4–15. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/278/255>.
10. Зинченко А. П. О предмете статистики как науки. *Вопросы статистики*. 2009. № 2. С. 3–8.
11. Кечина Е. Социолого-статистический мониторинг в контексте взаимодействия социологии и статистики: понятие и структура. *Социология: теория, методы, маркетинг*. 2008. № 3. С. 24–36.
12. Ковтун Н. В. Методологічні засади оцінювання якості життя населення України в контексті міжнародних підходів. *Статистика України*. 2013. № 1. С. 54–60.
13. Курс лекцій з дисципліни “Статистика”. Частина 1. Теорія статистики / Сторожук В. П. та ін. ; за ред. Є. І. Ткача. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 224 с.
14. Лугінін О. Є. Статистика. Підручник. Вид. 2-е, перероблене та доповнене. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 608 с.
15. Осауленко О. Г., Герасименко С. С., Осауленко А. Г. Статистичні оцінки соціальної нерівності та бідності в Україні. *Статистика України*. 2015. № 3 (70). С. 4–8. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/22/20>.
16. Моторин Р. М., Моторина Т. М., Приходько К. Р. Нові тренди в міжнародній статистиці. *Статистика України*. 2017. № 3 (78). С. 98–105. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/139/121>.
17. Пальян З. О., Бондаренко І. Г. Статистичне оцінювання сучасних тенденцій і перспектив чисельності та складу населення України. *Статистика України*. 2017. № 3 (78). С. 65–72. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/132/116>.
18. Парфенцева Н. А. Международные и национальные статистические классификации: методология, опыт, проблемы. Київ : НИИ статистики Госкомстата Украины, 2000. 358 с.
19. Пьянкова А. И. Зарубежный опыт проведения переписей населения через Интернет. *Вопросы статистики*. 2013. № 5. С. 46–52.
20. Саріогло В. Г. Методичні аспекти непрямого оцінювання доходів домогосподарств при визначенні права на державну соціальну підтримку. *Статистика України*. 2020. № 1 (88). С. 4–15. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/279/256>.
21. Селиванов В. М., Яковенко Т. В. Социальная статистика. Методические материалы и практическая работа : учебно-методическое пособие. Харьков : ХНУ им. В. Н. Каразина, 2008. 64 с.
22. Селиванов В. М., Яковенко Т. В. Статистические методы в изучении социальных явлений и процессов : учебное пособие. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2003. 88 с.
23. Статистичний збірник “Регіони України” – 2019. Частина 1 / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с.

URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru1ch2019.pdf.

24. Статистичний збірник “Регіони України” – 2019. Частина 2 / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/12/zb_ru2ch2019.pdf.
25. Статистичний словник / Осауленко О. Г., Васечко О. О., Пугачова М. В. та ін. ; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка; НТК статистичних досліджень. Київ : ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2012. 498 с.
26. Україна у цифрах – 2019 : статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2020. 46 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_u.pdf.
27. Черушева Г. Б., Пархоменко В. В. Економіко-статистичний та соціально-психологічний аналіз освітніх міграційних процесів. *Статистика України*. 2019. № 2 (85). С. 61–72. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/244/221>.
28. Шаблиста Л. М. Індикатори якості результатів науково-дослідної роботи. *Статистика України*. 2019. № 4 (87). С. 98–106. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/272/249>.
29. Эверитт Б. С. Большой словарь по статистике / пер. с англ. Ф. Ушева, И. Чураковой ; под ред. И. Елисеевой. Москва : Проспект, 2010. 731 с.
30. Яковенко Т. В. Прикладная статистика в социологии : учебное пособие. Типовые тестовые задания. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2007. 54 с.

Посилання на інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Сайт Державної служби статистики України. URL: <https://dismp.gov.ua/>.
2. Сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: www.idss.org.ua.